

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrto leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto.
Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 10. junija 1907.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ograde „ „ „ 15.648

Vsebina: Redna zvezina skupščina. Prvo mednarodno zvezno zborovanje na Dunaju. Načela za dovoljevanje podpor mlekarskim zadrugam. Stoletnica Schulze-Delitschevega rojstva. Emigracija. Grozdni sukač, kiseljak ali senena črvček. Gospodarske drobtine. Kronika Zadružne zveze. Vprašanja in odgovori. Zadružni pregled. Računski zaključki. Občni zbori. Inserati.

VABILO

REDNI SKUPŠČINI

„Zadružne Zveze“ v Ljubljani

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se vrši v četrtek dne 27. junija 1907 ob 10. uri predpoludne

v Ljubljani v hotelu „UNION“.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnji zvezini skupščini.	5. Volitev nadzorstva.
2. Poročilo načelstva.	6. Poročilo o revizijah, ki jih je dala izvršiti zveza pri svojih članicah.
3. Potrdilo letnega računa in bilance za l. 1906.	7. Slučajnosti.
4. Volitev 13 članov odbora.*)	

Ljubljana, dne 10. junija 1907.

Dr. Jan. Ev. Krek l. r.
predsednik.

*) V smislu pravil izstopijo letos vsi oni odborniki, katerim preteče triletna doba, in sicer izstopijo sledeči 4 gospodje: Anton Belec dr. Jan. Ev. Krek, dr. Evgen Lampe in kanonik Josip Šiška. Poleg tega je treba še devet novih odbornikov, ker se število članov odbora glasom spremenjenih pravil zviša od 15 na 24.

Po obnem zboru se vrši razgovor o nekaterih važnih zadružnih vprašanjih, popoldne se pa vrši odborova seja.

* * *

Izvelec iz pravil § 19: Zvezina skupščina je občni zbor zadruge in sestoji iz odposlancev Zvezinih zadrug.

Vsako Zvezino zadruge zastopa na Zvezini skupščini njen načelnik. Če pa ta pri Zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino zadruge pooblaščenec, ki se izkaže s pravilno izdelanim pooblastilom načelstva Zvezine zadruge. Pooblaščenje Zvezinega uradnika ali revizorja je neveljavno.

Vsaka Zvezina zadruge, ki je založila glavni delež, ima na Zvezini skupščini za vsak založeni glavni delež 5 glasov. Kot založen velja glavni delež tudi v slučaju, če v smislu zadnjega odstavka § 12. še ni popolnoma vplačan.

Vsaka druga Zvezina zadruge ima na Zvezini skupščini en glas.

Prvo mednarodno zvezno zborovanje na Dunaju.

Kakor smo že v št. 9 našega lista poročali, se je vršilo dne 22—24. meseca maja t. l. ob priliki mednarodnega poljedelskega kongresa tudi prvo mednarodno zvezno zborovanje kmetijskih zadrug.

Denašnja tendenca v gospodarskem življenju je splošno osredotočujočega značaja. Dasi se skušajo, in to popolnoma opravičeno, posamezne gospodarske sile, posamezne skupine gospodarskih sil decentralizirati, da si omejijo primeren in smotren delokrog, kateremu zato potem žrtvujejo vso svojo energijo in sposobnost, — obvlada vendar vse duh skupnosti, spoznanje interesne vzajemnosti, spoznanje potrebe tesnejše gospodarske združitve in spojitve. Vodilo gospodarske vzajemnosti in združitve se nikjer tako jasno ne uveljavlja, kakor v zadružništvu, posebno pa v kmetijskem zadružništvu. Kmetstvo je stan, ki je bolj kot vsi drugi stanovi navezano na jedinstveni nastop vseh svojih pripadnikov. Zato se je tudi zadružna organizacija najintenzivneje razvila med kmeti, in je najuspešnejše izzvala razne oblike tesnejše organizacije, zvezne združitve. Posamezne zadrugе so se združile v poedinah deželah v deželne zveze, te potem v državne, a lansko leto se je ustanovila, kakor smo že poročili, mednarodna zveza kmetijskih zadrug, ki ima sedaj svoj sedež v Darmstadtu na Nemškem. Sicer se je bila že pred prilično desetimi leti ustanovila v Londonu mednarodna zadružna zveza, toda zbiralala je zadrugе vseh mogočih vrst in stanov, zato je morala priti v konflikt z raznimi težnjami in nazori zastopnikov teh zadrug, a na mednarodnem svojem zborovanju v Budimpešti l. 1904 je pokazala vso svojo onemoglost in nevzdržljivost. Od tedaj navedu je vedno bolj. Kmetijsko zadružništvo se je mednarodno samo zase združilo, in dasi ne pričakujemo od te združitve bogsigavedi kakih posebnih materialnih uspehov in koristi, vidimo vendar v njej krasno in silno duševno zastopstvo smotrov in namenov v zadrugah združenega poljedelstva.

Te misli so nas navdajale, ko je dne 22. maja t. l. tajni svetnik Haas, predsednik mednarodne zadružne zveze, otvoril v dvorani gremija dunajskega trgovstva prvi mednarodni zvezni shod kmetijskih zadrug. Shoda se je udeležilo 80 zastopnikov zadrug iz Avstrije, Nemčije, Italije, Švice, Ogerske, Francoske in Rumunske. Zadružno zvezo v Ljubljani so zastopali, kakor že naznanjeno, ravnatelj dr. Vladislav Pegan, uradni vodja Gjuro Rašica, tajnik Svetoslav Premrou in komercialni zastopnik Fran Rosman. Zadružna zveza v Celju je doposlala tudi več delegatov, tako, da so se tudi Slovenci častno udeležili tega shoda. Vlado so zastopali sekcijski šef vitez Zaleski, dvorni svetnik dr. Ertl in dvorni svetnik Pöschl. Odbor so sestavljali: tajni svetnik Haas kot predsednik in člani načelstva: profesor dr. Raineri za

Italijo, nacionalni svetnik Jeny za Švico in baron dr. Störck za Avstrijo.

V pozdravnem nagovoru je Haas med drugim omenil, da izvira mednarodna zadružna zveza iz interesne skupnosti. Njen obstoj sam na sebi kaže že na to, da meje držav in narodov ne morejo več ustavljati tesnejše združevanje zadružništva. Zveza je plod miru in v svojem skromnem delokrogu deluje na to, da se vblažijo nasprotstva. Sekcijski šef Zaleski je pozdravil navzoče delegate v imenu vlade, baron dr. Störck pa v imenu avstrijskega kmetijskega zadružništva.

Nato se je pričel rešiti dnevni red. Prvi je govoril tajni svetnik Haas, predsednik mednarodne zveze in glavni načelnik nemške državne zveze kmetijskih zadrug v Darmstadtu, o predmetu „Naloge in smotri mednarodne zveze poljedelskih zadrug“. Namen zveze je očrtal tako, da hoče ta pospeševati skupne interese, medsebojne informacije, enotno vsovršenje zadružnih organizacij, pred vsem pa omogočiti medsebojni stik.

Markiz Cappelli iz Rima je nato izrazil upanje, da se pojavi marsikatero vprašanje, ki bo omogočilo prijateljsko edinstveno postopanje z novim mednarodnim agrarnim institutom v Rimu. Profesor Dufourmantelle iz Pariza je obravnaval možnost, da se mednarodni zvezi priklopijo tudi francoske zadružne organizacije.

Zastopniki posameznih držav so na to poročali: o zadružnem razvoju v posameznih, v zvezi že združenih deželah. In sicer je poročal zvezni ravnatelj Johannssen iz Hanovra o nemškem zadružništvu, profesor dr. Raineri iz Piacenze o italijanskem, načelnik dr. Störck o avstrijskem in nacionalni svetnik Jeny iz Berna o švicarskem zadružništvu. Rumunski delegat je poročal o sedanjem stanju zadružništva v Rumuniji, in je pričakovati, da se to tudi kmalu priklopi mednarodni zvezi, kar je n. pr. že storilo madjarsko zadružništvo.

O predmetu „Katera sredstva se priporočajo za osredotočenje denarnega prometa kreditnih in drugih kmetijskih zadrug in katere izkušnje so se v tem oziru dosegle v posameznih deželah?“ je predaval v splošnem oziru glavni tajnik Gennes iz Darmstadta. Pri tem je orisal tozadevni razvoj v Nemčiji. Z ozirom na avstrijske razmere so potem govorili Störck, Faschingbauer in Türk, ki so priporočevali ustanovitev osrednje zadružne blagajne in sicer iz teh razlogov:

1. Da bi se po nji zadostila kreditna potreba denarnih zadružnih central;
2. da se izjednači denarno stanje pri posameznih centralah, da se dovoli kredit produktivnim zadrugam, posebno pa da se izvrši večji vpliv na denarni trg in s tem provzroči stalnostno obrestno mero;
3. za to pa je potrebno, da je osred-

nja združna blagajna dobro fundirana, in da je vodstvo v rokah bančno in združno izšolanega osebja. 4. promet denarnih central se s čekovnim prometom poštne hranilnice olajšuje, neugodno pa nikakor ne upliva na združništvo.

O zadnji točki dnevnega reda „Organizacija nabave kmetijskih potrebščin, posebno rešitev vprašanja, ali se dajo glede te dosegati boljši uspehi z lastnimi združnimi podjetji“ sta govorila združni ravnatelj Schmidt iz Hamburga in dr. Raineri iz Piacenze.

Dr. Ertl je k sklepu čestital k krasno vspelemu zborovanju in izrazil prepričanje, da bo zveza tudi dosegla smotre, katere si je postavila. Zahvalil se mu je predsednik, ki je povabil navzoče, naj se prihodnje leto vdeležijo zborovanja zveze kmetijskih zadrug v Mainzu.

Načela za dovoljevanje podpor mlekarskim zadrugam.

Združna zveza je začetkom t. l. izrazila c. kr. poljedelskemu ministerstvu željo, da naj se pri dovoljevanju podpor poljedelskim zadrugam vzame v ozir tudi njeno poročilo, z ozirom na to, da kot revizijski organ posameznih zadrug najboljše pozna ustroj in razmere onih zadrug, ki vlagajo prošnje za podpore. Ministerstvo je v tem oziru izjavilo, da bo to željo primerno vpoštevalo, in je pri tej priliki zvezi dalo na znanje sledeča načela, ki pridejo pri presojevanju prošenj za podpore, predloženih po mlekarskih zadrugah, v pošt. Objavljamo celotni obseg teh direktiv, da bodo znale naše zadruge, na kaj naj se ozirajo, ko vlagajo na ministerstvo prošnje za podporo.

Pri presojevanju vprašanja, ali naj se dovoli za-prošena podpora, pridejo pri presojevalni komisiji v pošt. sledeče točke:

1. Ustanovitev. Ustanovno leto (datum). Sklep o vpisu zadruge v združni register ali pa registracijska klavzula na pravilih. Kedaj se misli pričeti s poslovanjem, ali se je že pričelo? (datum).

2. Člani. Število. Seznam članov z navedbo poklica in števila krav.

3. Opravilni deleži. Koliko deležev in v katerem znesku je podpisal in vplačal posamezni član? Deleži naj ne bodo premajhni, tudi naj ne bo določena prevečkratna zaveza; zadostuje naj marveč relativno malokratni povišek. (Deleži pa ne smejo imeti smešno majhno visokost, ki pospešuje le lahko-mišljeno članstvo).

4. Mleko. Prevzema li se vsaki dan? Letna množina mleka, ki se je dosedaj vporabljal. Ali je nameravani način vporabe (prodaja mleka, pridelovanje masla, sira) pravilen in dobičkonosen za dotični kraj? Po kaki ceni se prevzema mleko? Kolika je prodajna cena in koliko se da od te cene članom na račun?

Ali se plačuje mleko po tolščobi? Kako se uporablja posneto mleko?

5. Naprava. Lastna stavba (na novo zidana ali za to pripravljena) ali pa vzeta v najem? Načrti, stroškovni prevdarki (če mogoče obračuni in fakture) in opis stavb, zemljišč, strojne opreme (tvrdke) in opis inventarja. Eventualno opis zakupa in zakupnine (najemna pogodba in visokost najemnine).

6. Pokritje stroškov. Ali so stroški za napravo najmanj za 30% višino pokriti z lastnim kapitalom (v gotovini vplačani opravilni deleži in podpore lokalnih činiteljev)? Ali pa je namesto tega določeno vplačevanje deležev tekom 1—2 let tako, da se vršijo odbitki pri odplačevanju mleka? Kje in pod kakimi pogoji (obrestna mera) se misli pokriti ostali znesek napravnih stroškov?

Ali so se člani z reverzom obvezali, da pustijo od mleka odbijati tozadevne prispevke toliko časa, dokler so pokriti napravni stroški?

7. Obratni kapital. Kje in pod kakimi pogoji si priskrbi zadruge potrebni obratni kredit? Ali je v svrhu denarne sporavnave in nabave kredita pridružena kaki zvezi?

8. Revizija. Čigavi reviziji je zadruge podvržena? Ako potrebno, naj se predloži zadnji revizijski podatek.

9. Računski izkazi. Obračun donosnosti, vpoštevajoč predvidne mezde, glavnične obresti, davke itd. Izjava, ali je mogoče, da se napravni stroški pokrijejo iz lastnih dohodkov zadruge najkasneje v 10. letih, odnosno da se odplačajo ostali dolgovi za napravo?

Eventualna predložitev zadnjega računskega zaključka in bilanc. Natančna kritika teh izkazov in faktičnega premoženjskega stanja.

10. Splošni proizvodjalni pogoji, obdelovalni značaj, dobavni oziri, tržna razmerja, vprašanje o potrebščinah, vprašanje oddaje. Ali se je prostor za mlekarniško napravo pravilno izbral (ob železnici, cesti, v središču proizvodjalnega kraja, dostopen od vseh strani)? Kako daleč se nahajajo najbližje mle-karnice? Ali je dovolj dobre vode na razpolago? Ali je mogoče dobiti led?

11. Pravila. Predložitev registrovanih pravil. V teh se mora posebno paziti na sledeče stvari:

a) Odpoved. Določi naj se daljše obligatorično članstvo (3 leta), kakor n. pr. (5 let) v Zgornji Avstriji, ali pa naj se vsaj določi odpoved še le za drugo polovico opravilnega leta, ki naj bo tako otež-kočen, da se sme vršiti izstop še le s koncem pri-hodnjega (ali drugega prihodnjega) opravilnega leta; ali pa naj se vsaj v smislu § 78 združnega zakona določi jamstvena doba na tri leta.

b) Obveznost izročevanja mleka. Ta bi morala biti določena za vso množino mleka vseh krav,

izvzemši one množine, ki se porabi doma. Toda biti bi morala določena tudi globa, ki bi veljala za onega, ki ne izroči vse mleko. (V pravilih bi se eventuelno le sklicevalo na mlekarški pravilnik, ki bi določil to globo).

c) **Opravični red za prodajo mleka.** Pravila bi se morala sklicevati na ta red. Urejevati bi moral ravnanje z mlekom od hleva do prodaje; obsegati bi moral tudi način previdnega plačevanja na račun in še le poznejšega popolnega izplačevanja z ozirom na ceno mleka; vrvnati določevanje mleka na podlagi tolšče, določiti globe itd.

d) **Opravični deleži.** Določiti bi se moralo, ako le mogoče, da se vplačajo deleži v gotovini, posebno tam, kjer se nahajajo bolj drage naprave. Deleži naj bi se ne določili premajhni in naj bi se ozirali na število krav.

12. **Podpore.** Določitev visokosti podpore, ki naj jo da država. Navadno ne več nego 15—20% napravni stroškov, pravilno procenjenih in stoječih v racionalnem sorazmerju z dnevno dobavo mleka. Ali naj se da podpora ali posojilo, ali pa oboje skupaj?

Posojilo se da priporočati v slučajih, ako je v veliko korist podjetnikov, če se jim da visoka podpora, in je pričakovati, da v določenem času sami spravijo ta denar; tudi tam je na mestu, kjer je mogoča vknjižba, ker se navadno večje državne podpore ne morejo dati brez te.

Potrebna je nadalje izjava, ali naj se da podpora proti temu, da se od zadrage zahteva izpolnitev določenih pogojev, ali pa naj se za vporabo podpore predpiše poseben namen.

Potrebna je tudi opomba, ali daje dežela kako podporo, pod kako obliko in v kaki visokosti?

Iz teh načel, ki služijo presojevalni komisiji za podpore v direktivo, zamorejo naše zadrage prav lahko spoznati, kaj jim je storiti, da vstrežejo vsem pogojem, ki olahkočujejo dosego podpore.

Stoletnica Schulze-Delitschevega rojstva.

Dne 29. avgusta l. 1908 bo sto let, odkar se je narodil Herman Schulze-Delitsch. Pridevek „Delitsch“ je pozneje dobil Schulze vsled tega, ker se je porodil v Delitschu, malem saksonskem mestecu. Ime tega moža ostane v zgodovini zadružništva neizbrisno, ker je prvi zanesel zadružno misel z Angleškega in Francoskega na nemška tla, pri tem pa prilagodil jo potrebam in razmeram obrtnega in rokodelskega stanu. Dotlej je imelo zadružništvo, kakor se je bilo uveljavilo na Angleškem in Francoskem, delavski, proizvodni značaj. Tudi Schulze je začetkoma

ohranil zadružništvo proizvodni značaj, ko je začetkoma ustanavljal razne surovinske zadrage. Toda kmalu je spoznal, kako uspešno bi bilo, ako bi združil kooperativni zmisel zadružništva z obrtnimi in rokodelskimi kreditnimi potrebami, začel je snovati nove kreditne osnove, „ljudske banke“, na zadružni podlagi, posojilnice, ki so po njem zadobile ime „Schulze-Delitschevih posojilnic“. Tudi na Slovenskem imamo precej takih posojilnic, in sicer večinoma iz prve dobe posojilničnega razvoja na Slovenskem, namreč dotlej, dokler se niso pojavile tudi pri nas kmečke posojilnice „raiffeisenskega“ sestava. Največja zasluga Schulze-Delitscha je ravno to, da je vporabil zadružno osnovo tudi za kreditne zavode. Tudi na postanek prvega zadružnega zakona, namreč nemškega zakona z l. 1868, je veliko vplival. Po vzgledu tega zakona je bil potem sklenjen avstrijski zakon z leta 1873. Schulze je prvi začel poedine zadrage osredotočiti v zvezo, iz katere je nastala tekom časa sedanja Splošna zveza nemških pridobitnih in gospodarskih zadrug v Berlinu. L. 1853. je začel izdajati prvi nemški zadružno-strokovni list „Innung der Zukunft“, ki izhaja še danes v lastnini Splošne zveze v Berlinu pod imenom „Blätter für Genossenschaftswesen“.

Zadružništvo, katero je osnoval Schulze-Delitsch nosi pečat njegovega osebnega značaja, njegovega narodno-gospodarskega mišljenja. Schulze je bil pristaš socialnega liberalizma in je vpošteval nazore angleških in nemških individualističnih narodno-gospodarskih pisateljev. To individualistično socialno načelo zasledujemo tudi v organizaciji Schulze-Delitschevega zadružništva. Karakteriziramo ga lahko na kratko tako-le: Preko individualne samopomoči do socialne pomoči! Toda zgodovinski razvoj Schulze-Delitschevega zadružništva je v socialnem oziru pokazal, da je večji povdarek ležal na individualni in le prav malo na socialni pomoči. Socialna ideja je pri tem zadružništvu, z ozirom na njegov več ali manj kapitalistično navdahnjeni razvoj, stopila polagoma v ozadje. Zato je doletela to zadružništvo stagnacija, kakor hitro so se začele raiffeisenke razvijati s primerno in smotreno organizacijo.

S tem pa nočemo nikako zmanjšati zasluge Schulze-Delitscha, katere ima za moderno zadružništvo, pa tudi ne zmanjšati gospodarski uspeh, ki so ga dosegle in izvršile posojilnice njegovega ustroja z ozirom na gospodarske razmere srednjega stanu v mestih in na deželi, bilo drugod ali pa pri nas na Slovenskem. Schulze-Delitsch je položil temelj modernemu zadružništvu. Na tem temelju so se potem lahko gradile zadružne osnove, ki sicer niso odgovarjale več prvotnim nazorom Schulzeja, pač pa so produkt stalnega razvoja in prodiranja zadružne ideje.

Emigracija.

(Konec.)

Da sad vidimo posljedice toga iseljivanja. Kako već spomenusmo, novaca je više nego li je prije bilo, kućica je ljepših, dapače gosposkih prema onomu što je prije bilo, al zemlja posve zapuštena. Ono nešto starijih ljudi, što je još kod kuće, jer mladost je u nekim mjestima već sva u Americi, radi po starinsku i to najprije sebi, a preostane li im vremena i hoće li poći drugima na nadnicu, treba ih sa kapom u ruci moliti, a sa zlatom platiti, da ti napokon ništa ne urodi. Dok je prije Amerike bila nadnica najviše jednu krunu, sad ne možeš dobiti radnika ni za dvije i to ne kad ti hoćeš, nego kada je njega volja, pokle je svoje obavio i kad je već prošlo pravo vrijeme radnje. Bog sačuvaj, da bi mi bili protivnici visokih nadnica, mi bi dapače želili da ove iznašaju kao u Americi i do pet kruna, al treba vidjeti, da li se one na zemljištu izplate i za dvije krune. Onda će svatko takovo zemljište radje zapustiti, nego li da više troši, nego li mu urodi. Žene se pogospodičile, pokle dolaze iz Amerike dolari, te se već ni one ne dostoje poći na polje raditi, kako su prije činile i tako leži većina zemlje puste. Filoksera uništila je malne svuda staro trsje, al gdje je preteo mah izseljivanja, tamo se novoga ne sadi i tako ti se kod kuće živi ponajveć na novcu. Dućani sad izvrstno trguju, jer se ni ne sije, ni ne žanje, ni ne melje, nego se kupuje gotovu muku. Prije se čulo u svakoj seljačkoj kući već u ranu zoru žrna, što su ženskinje okretale meljuć razno žito, al danas je svuda potpuni muk, te se do kasnoga gospodski spava.

I na istom odgoju vide se slabe posljedice iseljivanja. Djeca razpuštena rade što ih volja, jer ih ruka očeva, koji je u Americi, ne može na uzdi držati, a siromaška majka ili je nemoćna, ili nema načina, da ih obuzda.

To silno izseljivanje mora smućivati svakog pravog patriotu, promišljajuć, do česa li ćemo doći, podje li tako napred. Zemlje će nam opustjet i mi ćemo izčeznuti iz ovih krševitih, ali dragih nam strana, koje su naši pradjedovi toliko puta svojom krvlju natopili.

Naš čovjek teško zapušta rodjenu grudu i treba da bude važnih razloga, da to učini. Taj važni razlog bio je, kako smo već čuli, iz početka velika bijeda, u koju su bili ovi krajevi zapali. Sad već nije tolike bijede, nego je pomama za lakšim življenjem. Idemo li pak tražiti razloge, koji su toliku bijedu prouzročili, to moramo glavnu krivnju baciti na vladu. Dok se u drugim zemljama vlada na vrijeme pobrinula, da ih gospodarski unapriedi, da mogu usporedo stupati sa drugim naprednim narodima, Dalmaciju i Istru prepustila je samim sebi, kao da to nisu

njezine zemlje i tako ove ostale u nazadku i zapale u bijedu.

Al ne samo da nije vlada naš napredak pospješivala, ona je dapače naš nazadak i našu bijedu uskorila nesretnom vinskom klauzulom, pri kojoj su ove zemlje kroz punih dvanaest godina silno štetovala, dapače možemo kazati, da je to bio zadnji smrtni udarac naše ekonomske propasti. Sama Dalmacija imala je tom klavzulom, kako je dokazao zastupnik Biankini, svake godine gubitka do 7 milijona forinti, a skupa sa Istrom došlo bi toga i na 10 milijona. A to su ogromne svote.

U zadnje vrijeme bi reć, da se vlada na tolike vapaje i videć, da će ove južne zemlje, podje li tako napred, ostati bez naroda, prenula, ali samo za Dalmaciju, te izdala obilati program, da Dalmaciju unapriedi. Al Istra ostaje još i danas izvan toga programa. U Istru preotelo je mah iseljivanje najviše na kvarnerskim otocima, ali se sada isto u velike širi i po kopnenoj Istri i ne pobrine li se vlada, da na vrijeme gospodarski podigne i tu zapuštenu zemlju, narod će proslijediti započetim putem iseljivanja, pak bi kasnije moglo biti prekasno, da ga se više zadrži.

Stvar je vrlo ozbiljna, stoga polažemo na dušu vladi, da se i za siromašku Istru zauzme.

Bdl.

Grozni sukač, kiseljak ali seneni črviček.

Izmed živalskih kvarljivcev, ki se v naših vinogradih na vinski trti vsako leto bolj razmnožujejo in jej vedno občutljivejšo škodo provzročujejo, spada metuljček: grozni sukač, kiseljak ali seneni črviček (*Tortrix* ali *Conchylis ambiguella*.)

Dolžnost je vsakega gospodarskega lista, da o pravem času opozarja nanj vinogradnike, da ga pokončujejo. Radi tega sledi danes tukaj opis tega škodljivca in način, kako se ga more najvspešneje zatirati.

Grozni sukač je majhen metuljček, ki meri z rjavorumenimi, z rjavim poprečnim pasom razpetimi krili 12 do 14 milimetrov širine in pa kakih 7 do 8 milimetrov dolžine. V prvikrat ga opazimo v začetku meseca velikega travna (maja). Čez dan sedi mirno s strehasto položenimi krili med trtnim listjem in če gremo n. pr. v ranem jutru po vinogradu in tolčemo ob trte, zleti svetlobe se boječi metuljček (veša), a kmalu zopet zaspano pade na tla, kjer ga lahko pohodimo. Zvečer pa postaja živahen in leta vso noč, dokler se ne spari.

Samice odložijo potem svojih 30 do 40 jajčic posamezno na razcvetja. Ko so metulji na tak način dovršili nalogo, poginejo. Tekom 10 do 14 dnij se razvijejo iz jajčec majhne gosenci (črvički), ki so začetkoma rjave, pozneje umazanomesne barve s čno-rjavoglavo.

Kako te škodujejo?

Gosenice spredejo trtne cvete z neko pajčevino skupaj in jih razjedajo. Na ta način lahko ena sama uniči dva do tri trtne zarode, posebno ako je v tem času neugodno (mrzlo, deževno) vreme in trta naglo ne odcvete. Dorasla gosenica meri približno 1 cm in se imenuje „seneni črviček“, ker se o seneni košnji najbolj razširja.

Kako moremo tega škodljivca v strah prejeti?

V času, ko trta cvete, je treba vse grozdje v vinogradu pregledati. Kjer najdemo ovele črnozelenkaste cvetke skupaj spletene v majhno kepico, smo lahko prepričani, da je to gnezdo tega škodljivca. Z majhno, zobotrebco podobno trsko ga lahko izpraskamo in uničimo. Kjer se je isti pokazal v veliki meri, treba ga je pokončavati s škropljenjem s takozvano Dufour-jevo tekočino. Pri tem je paziti na to, da je curek tako močan, da predere kepico s sprednjega cveta in vsaj nekoliko omoči v njem nahajajočo gosenčico (črvička), ki vsled tega pogine.

Ako smo to delo opustili in so tiste gosenčice ostale žive, se potem navadno koncem rožnika (junija) zabubijo v cvetnih zapredkih, iz njih izide pa koncem meseca malega srpana (julija) metuljček drugega zaroda. Ta je ravno tak kakor spomladanski, samo živahnejši je in leže jajčeca na grozdne jagode. Čez 10 do 14 dnij se izvale gosenčice drugega zaroda, ki so popolnoma podobne onim v cvetju in se zavrtajo najraje blizu reclja v jagodo in živijo v njeni vsebini in semenu, ki je tedaj še mlečno. Mesto, kjer se je zavrtala gosenčica, je sivkasto ali rjavkasto. Napadene jagode se pa sušijo in odpadejo, kar se zlasti dogaja pri vrstah s trdo lupino in ob suhem vremenu, ali pa, in to je navadno, jagode začnejo gniti in okužijo tudi sosedne, katerih se gosenčice niso lotile. Ker ostanejo take bolne jagode zelo kisle in ker dobroto vina zelo izpridijo, ako jih nismo odbrali, zato imenujejo to gosenčico sedaj tudi „kiseljak“.

Vsaka gosenčica more do svojega popolnega razvitka uničiti več jagod in ker se često nahaja v vsakem grozdu po več gosenčic zato je umljivo, da more napraviti ta kvarljivec velikansko škodo.

Ko je gosenčica dorastla — kar se zgodi proti koncu septembra — se spusti na tanki niti navzdol, kjer se na pripravnem kraju (v razpokah, na skorji, v strženu starega lesa, v špranjah vinogradskega kolja, v slamnatih vezeh) zabubi in čaka spomladi do meseca velikega travna, ko zopet začne svoje škodljivo življenje kot — metuljček: grozdni sukač, kakor je bilo zgoraj povedano.

Iz načina življenja tega škodljivca v drugem rodu sledi, kako ga moremo najuspešneje uničevati.

V ta namen se poslužujemo:

1.) lepkih pahljač, ki merijo 30 do 40 cm² in so namazane s kakim dobrim lepivom (limom) ter pritrjene na primerne palčice. S temi napravami gredo ljudje (najboljši so otroci) po dnevi v vinograde in skušajo plašne počasi firfajoče metulje z lepivom doseči, kar se jim kmalu posreči.

Z uspehom jih pokončujemo 2.) z lučicami, ki se v mraku nažgo. Svetloba privabi metuljčke, pri luči si osmode krila in padejo v nastavljeno vodo, ki je spodaj postavljena v posodi.

Slednjič moramo 3.) pokončevati gosenice v razcvetjah in pozneje v jagodah z izbiranjem z lesenim klinčkom ali pletilnimi iglami in mastenjem ter bube uničevati ob trsnem lesu in kolju. V to svrhu se poslužujemo posebnih žičnatih rokavic in žičnatih krtač. Tudi mazanje trtnega lesa z raztopino žveplene kisline in zelene galice, kakor se rabi proti črnemu paležu, zalego lahko uniči.

Zatiranje gosenic s škropljenjem se posebno takrat priporoča, kadar nastopi ta škodljivec v veliki meri. V ta namen nam najboljše služijo škropilnice, ki jih rabimo tudi za strupeno roso. Vendar jim moramo dodati poseben nastavek za škropljenje, s čimur dosežemo tanek, močen curek, ki mora raztrgati niti zapredka ter zadeti gosenčice, da jih strupena tekočina umori. Ta (Dufour-jeva tekočina) se napravi, ako se vzame 3 kg mazavega mila (Schmierseife) in 1½ kg mrčesjega prahu; to se v 10 l vrele vode raztopi. Pred porabo se pa še pomeša z 90 l vode tako, da imamo potem 100 l mrčesje strupene tekočine. Na 1 a (100 m²) se porabi približno 5—6 l te tekočine.

Grozdni sukač se v naših vinogradih leto za letom bolj razmnožuje; njegova škoda postaja vedno očitnejša in večja. Bodisi prvi ali drugi zarod, ali pa oba skupaj, moreta se pa le tedaj z uspehom uničevati, ako k temu delu pripomorejo vsi vinogradniki enega okoliša; posameznik opravi tu malo. V tako splošno pokončevanje se priporočajo posebno šolski otroci, ki morejo to delo najhitreje in najceneje izvršiti; naj se jih uporabi pri zatiranju z lepimi pahljačami ali pa z mastenjem gosenic v razcvetju in na jagodah.

Posebej še omenjamo, da se nahajati dve vrsti grozdnih sukačev: *Conchylis ambiguella*, čegar metuljček ima z rjavim povprečnim pasom zaznamovani krili in čegar gosenice imajo črnorjavo glavico; in *Tortrix botrana* ali *Eudemis botrana*, čegar metuljček nima pasu na sprednjih krilih, ampak ste rjaste barve, gosenica je pa umazanozelena ter ima rumenorjavo glavico. Škodujeta pa oba na enak način.

Našim vinogradnikom priporočamo s tem, da se splošno oprimejo pokončevanja tega škodljivca, ker škoda postaje vsako leto večja tako glede dobrote vina kakor množine pridelka. Trud ni poseben; treba je le resne volje in skupnega delovanja. Ravno sedaj,

ob času košnje, se opazi, kakor je zgoraj povedano, njegov prvi zarod kot „seneni črviček“.

Po deželni postavi z dne 17. junija 1870 so za vezana županstva v vinorodnih krajih, da pazijo in vse ukrenejo, kar je potrebno, da se ta kvarljivce zatira.

Mnogo koristnega morejo v tem oziru storiti tudi šolska vodstva, ako v sporazumu s stariši, vinogradniki in z dovoljenjem svojih oblastev, s šolsko mladino podvzamejo na gorej opisani način pokončevanje tega kvarljivca v slučaju, da se pokaže potreba.

S tem se doseže dvojno: mladino se podučijo pri poduku, pridobi se jo za dobro stvar in ob enem nastopi ona koristno v občini blagor. Na to opozarjamo vsa šolska vodstva po vinorodni Dolenjski.

Gospodarske drobtine.

Cepilni tečaji. C. kr. vinarski nadzornik g. B. Skalický in vinarski asistent g. B. Skubec priredila tekom meseca junija v mnogih krajih na Dolenjskem praktične tečaje v zelenem cepitju in poletnem oskrbovanju (mandanju, škropljenju, žvepljanju) trt. Kraj in čas prireditve se bode vinogradnikom dotičnih občin pravočasno z oklicem, oziroma po dnevnikih, naznanil. Želeti je obilne udeležbe!

Oddaja zelenih cepičev. Kakor vsako leto, se bodo oddajali tudi letos iz državnih trtnic na Kranjskem zeleni cepiči dobrih, priporočljivih zlahtnih sort vinogradnikom s tem namenom brezplačno, da se take zlahtne vrste kolikor mogoče razširijo. Kdor želi cepiče dobiti, zglašuje naj se pismeno ali ustmeno pri c. kr. vinarskem nadzorništvu v Rudolfovem vsaj 5. oz. na Dolenjskem do 10. junija. Cepiči se bodo oddajali:

1.) V državni trtnici na Slapu pri Vipavi 7. t. m. ob 8. uri zjutraj. 2.) V državni trtnici v Kostanjevici dne 13. t. m. ob 8. uri zjutraj. 3.) V državni trtnici v Črnomlju dne 13. t. m. ob 8. uri zjutraj. 4.) V državni trtnici v Rudolfovem dne 14. t. m. ob 7. uri zjutraj.

Pri tej priliki se bo priredil tudi cepilni tečaj. V Rudolfovem bode c. kr. vinarski nadzornik B. Skalický vinogradnikom razkazoval tudi pravilno škropljenje in žveplanje z najnovejšimi stroji.

Tečaj za pridelovanje krme, ki se je priredil na kmetijski šoli na Grmu dne 27. in 28. maja t. l. je bil gledé udeležbe iz cele Kranjske prav dobro obiskan. Prvi dan se ga je udeležilo 25 poslušalcev, med njimi gospa Witschl iz Srebrnič in g. prof. O. Škrlič iz Novega mesta; drugi dan pa še 12. Udeležniki so bili očitno zadovoljni in so se prav mnogo naučili, kar bodo mogli dejansko uporabljati na svojih posestvih. Izrazila se je prošnja, da bi se taki tečaji prirejali vsako leto tako, da bi se našim gospodarjem nudila prilika, se naučiti in osebno se prepričati, kako jim je prirejati razne mešanice detelj in trav in kako morajo oskrbovati svoje travnike in njive, da jim bodo donasali slične dohodke, kakor na kmetijski šoli.

Žreblji iz Kroepe pa brzojavni drogi. Poštno ravnateljstvo na Dunaju je naročilo v Kropi več stotisoč žrebljev z vtisnjenimi letnicami za brzojavne in telefonske droge. Žreblji, zabiti v droge, bodo kazali letnico, kdaj je bil drog postavljen, in bodo nadomestovali sedanje z barvo napravljene letnice.

Reja rac. V poslednjem času se je močno razširila v Franciji in Angliji reja rac, a to ne le na deželi, marveč tudi v mestih, kjer imajo prostor pri hišah. V Franciji redé posebno sorto rac tako imenovanih „tekav“, ki ne potrebujejo vode za plavanje. Indijanske tekavke so neizčrpeljive zlasti glede jajec. Nesejo namreč celo leto ter znesejo najmanj 140 jajec, pri dobrem oskrbovanju celo 180–200 jajec

na leto. Med tem ko je kokoš, ki je 8–10 tednov stara, le majhna slaščica, tehta roueoska rasa iste starosti že 2, 2½ kg in ako jo še krmimo posebič kakih 14 dni, tedaj pa še dokaj več in tudi njeno meso smatrajo nekateri za boljše, nego kokošje. Ako se nahaja kurnik pri tleh, je najbolje nastaniti v njem tudi race, ker bolje ogrevajo prostor nego kokoši, kar je zelo ugodno tudi za kokoši, ker potem na toplem rajše nesó. Ker race ne kopljejo (brskajo), jih lahko v pomladi in na jesen spustimo na vrt, kjer poberejo vsakovrstno škodljivo golazen. Male race se navadijo biti kmalu brez kohlje ter niso izbirčne v hrani. Zmečkan krompir, pomešan s pšeničnimi otrobi ter z razsekanimi koprivami jim gre dobro v slast. Odraščene race niso več tako požrešne in ne potrebujejo več živeža nego kokoši. V Nemčiji krmijo race največ z „Sprattovim živežem za perutnino“, s čemur baje pridobé nenavadnih posledic. V Italiji pridobe s prodajo ter zlasti izvožno rac nekoliko milijonov frankov na leto in ne bilo bi napačno, ko bi se tudi pri nas posvetilo izreji rac čimdalje več pozornosti.

Društva za varstvo živali si prizadevajo na vso moč, da se konjem ne bi devala v gobec uzda, za kar se zlasti potegujejo jezdecji na konjih, ki trdijo, da konj, ki je prisiljen uzdo neprestano žvekati, pridobi s tem elastične mišice v vratu, ki so mu pri jezdenju potrebne. Vrl jezdec vzdržal bi se na konju tudi brez te uzde, nikakor pa seveda manj spreten jezdec. Pri konjih za vprego je že vpeljana na mnogih mestih vprega brez mučne uzde, zlasti v Italiji, kjer so si društva za varstvo živali dokaj prizadevala za njih odstranitev ter bi sedaj kaj rada, ko bi bilo mogoče, odstranila tudi zaklopnice od očes, vsled katerih oslepi toliko konj (vsako leto) na starost.

Kuhano sadje (kompot) kot zdravilo. Angleži skuhajo izmed vseh narodov največ sadja, kar je mōči najbolj razvideti iz tega, da v Angliji pripada na enega človeka desetkrat več sladkorja, nego pri nas v Avstriji. Tudi v Nemčiji skuhajo več sadja, nego pri nas, a vendar lahko rečemo, da naše sadje po svoji vrlini nadkriljuje dostikrat mnoge druge države. Da se pri nas kuha tako malo sadja, je glavni vzrok neznanje, kako se ima to zgoditi, a vendar ni ničesar bolj preprostega nego to. Zlasti sedaj je kuhanje le igrača, ko gospodinja lahko kuha sadje v steklenicah s tlakom vzraka, ki jih je vpeljalo v trgovino društvo Gospodar v Miloticih nad Bečvo (na Moravskem). Pri kuhanju v teh steklenicah odpade povsem raba salicila, ki je, kakor vemo, škodljiv zdravju; tudi ni potrebno pergamentnega papirja, mehurja, niti motvozov; isto tako se ni bati, da bi skuha že čez nekoliko tednov jela biti plesnava, kakor se to godi pri ovazovanih steklenicah. Zdravniki predpisujejo mnogim bolnikom kuhano sadje (kompot), toda kje ga hoče človek dobiti na deželi, ko se pa ni poletni niti v jeseni nismo pobrinili zanj? Radi tega kuhajte vsi sadje kot najboljše in najzdravejšo sladčico za zdrave ter kot zdravilo za bolnike. Saj je znano slehrnemu, s kakšno slastjo vživa zdrav človek, zlasti še otroci po zimi takšno kuhano sadje.

Kronika Zadružne zveze.

Nove članice Zadružne zveze. V zadnji načelstveni seji tega meseca so bile sprejete sledeče nove članice: Kranjske: Hranilnica in posojilnica v Boštanju, Kmetijsko društvo v Šmarci in Mlekarska zadruga v Št. Vidu pri Zatičini. Štajerske: Hranilnice in posojilnice v Ponikvi, na Prihovi in v Št. Petru niže Maribora. Istrske: Društvo za štednjo i zajmove v Kršanu, Mlekarska zadruga v Dobrinju. Dalmatinske: Potrošno obrtna zadruga v Kolanu.

Pristop svoj k Zadružni zvezi so prijavile sledeče zadruge: Hranilnice in posojilnice v Cerkljah, v Hinjah in v Zrečah; Sitarška in žimarska zadruga v Stražišču, Seoska blagajna v Št. Petru v Šumi v Istri.

Število članic Zadružne zveze je s to številko po temtatem že narastlo na 362. Upamo, da bomo s koncem tega leta mogli pokazati, da smo združili že lepo število 400 jugoslovanskih zadrug.

Nesoglasje dveh javnih organov. Že večkrat smo imeli priliko omenjati, da delajo nekatere naše sodnije, ki iz raznih vzrokov ovirajo registracije novih zadrug, tem drugam mnogo sitnosti in nepotrebnih stroškov. Danes moramo zabeležiti zopet nov slučaj. Nekje na Gorenjskem se je ustanovila nova obrtno-pridobitna zadruga, ki je v svojih pravilih vsprejela določbo, da člani ne morejo odstopiti pred pretekom neke na več let določene dobe. Sodnija je zavrnila registracijo, čes, da taka določba nasprotuje določilom združnega zakona. Zadruga, kateri je bilo mnogo ležeče na tem, da čimprej začne z rednim poslovanjem, ni hotela vložiti vloka in je pravila spremenila po želji dotične sodnije. Zabeležujoč to dejstvo nas veseli, da moremo še v tej številki ponatisniti direktive, katere razglša poljedelsko ministerstvo v zadevi dovoljevanja podpor mlekarskim, torej pridobitnim, zadrugam. Med drugimi točkami, katere priporoča ministerstvo, da bi se vsprejele v pravilih teh zadrug, se nahaja tudi priporočilo, da naj se v pravilih vsprejme glede odpovedanja deležev (izstopa članov) odnosno jamstva članov **daljša doba** (n. pr. 3—5 let). Kdo ima prav? In kdo šikanira?

Postopanje z revizijskimi poročili. Opozarjamo vse naše zadruge, ki dobivajo revizijska poročila in revizijske zapisnike, da morajo oboje takoj prečitati in obravnavati v skupni seji načelstva in nadzorstva. O seji je sestaviti zapisnik, ki se vpiše v knjigi Zapisnik sej načelstva.

V smislu § 8 revizijskega zakona z l. 1903 mora biti potem prečitane revizijskega poročila predmet prvega sledečega običnega zbora glasom dnevnega reda ob sklicu obč. zbora. Zadržni zvezi je treba do roka, določenega v revizijskem zapisniku, naznaniti, kako so se odpravili nedostatki, ki so se dognali pri reviziji.

Emigracija. K temu članku, katerega objavlja naš marljivi in v združno-gospodarskem oziru zelo delavni dopisnik iz Istre, pripomnimo le to, da se v kratkem pobavimo tudi mi iz uredništva s tem vprašanjem iz strogo narodno-gospodarskega stališča, na podlagi tozadevno nabranih materialij.

Gg. čitatelje in dopisnike prosimo potrpljenja, zakaj ob spremembi uredništva je samoobsebi umevna kaka nerednost. Zlasti dopisniki naj se ne jeze, da ne objavimo takoj vse njihove doneske. Nabralo se nam je veliko gradiva, katerega moramo polagoma spraviti v list.

Tej številki prilagamo položnice. Prosimo naročnike, ki nam dolgujejo naročnino, da nam jo takoj vpošljejo po položnici. Drugi naj pa položnico shranijo dotlej, ko ponovijo naročnino!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 6.: (Mlekarska zadruga v S.) Poslali smo sodniji naznanilo o zopetni izvolitvi odbornikov, ki so že registrovani, ne da bi naznanilo kolekovali. Zato smo dobili globo. Ali naj plačamo, ali pa naj vložimo utok?

Odgovor 6.: Globa Vam je bila v tem slučaju opravičeno predpisana, ker ste kršili jasne predpise zakona. Po § 6. zakona z dne 21. maja 1873, d. z. št. 87, so vloge, s katerimi zaprosijo zadruge vpise v združni register podvržene koleku po tarifni postavki 43 d) = 2 K, ako je posledica vloge javna objava, in po t. p. 43 a) = 1 K, ako ni javna objava potrebna. Ko se tedaj naznani zopet izvoljene odbornike, katerih podpis se nahaja v združnem registru, ni javna objava več potrebna, zato je treba dotično vlogo kolekovati z 1 krono. Sicer pa tako naznanilo v smislu večkratnih razsodb najvišjega sodišča niti potrebno ni. Pošljite ga šele na izrecno zahtevo sodnije, in sicer v tem slučaju brez koleka po tarifni postavki 44 g).

Vprašanje 7.: (Hran. in pos. v V.) Kako naj kolekujemo zadolžnice in prošnje za vknjižbo? Ali je pri kolekovanju treba prištevati tudi varščino?

Odgovor 7.: Zadolžnico morate kolekovati po lestvici II. in sicer do visokosti izposojenega zneska, neoziraje se na varščino. Pri prepisu, katerega priložite vedno izvirniku,

odpade kolekovanje. Prošnjo za vknjižbo zastavne pravice se kolekuje z 1 K, ako znaša svota, ki se ima vknjižiti, največ 100 K; od 100—200 K se kolekuje z 1 K 50 v; ako znaša svota čez 200 K, se kolekuje z 3 K. Zneski do 1 K 98 v, ki presegajo navedene svote, se ne jemljejo v poštev. Poleg tega je treba priložiti tudi kolek za vknjižbo. Vknjižba zastavne pravice do zneska 200 K je prosta vknjižnine. Od 200 K naprej se plača vknjižnina, in sicer $\frac{1}{2}\%$ od vknjižene svote, prislevši varščino, in od tega odstotka še 25% doklade. Merodajni zneski rastejo od 40 do 400 kron; 2 K in več nad to svoto veljajo za novih 40 K. Od 40 K se n. pr. plača 2 K 50 v, od 402 K = 440 K pa 2 K 75 v vknjižnine. Kolek za vknjižnino do 10 K se prilepi na prošnji, ne da bi se čezenj pisalo. Za kolek nad 10 K se pa počaka plačilni nalog, katerega vpošlje davkarija brez drugih stroškov.

Vprašanje 8.: (Hran. in pos. v K.) Ali moramo vse zadolžnice na vknjižbo sodnijsko ali notarsko legalizovati?

Odgovor 8.: Podpis dolžnika zadolžnic na vknjižbo mora biti sodnijsko ali notarsko legalizovan. Le v slučaju, da ne prosite za vknjižbo, nego samo za predznambo (prenotacijo) zastavne pravice, odpade legalizacija. Nadomestuje jo v tem slučaju overovljenje po dveh pričah, navzočih, ko dolžnik podpiše zadolžnico. Ako pa posojilo na vknjižbo ne znaša več nego 200 K, potem sploh ni treba sodnijske ali notarske legalizacije. V tem slučaju podpišeti zadolžnico še dve priči, ki dostavijo svojemu podpisu sledečo klavzulo: Jaz N. N., posestnik v . . . , let star, potrjujem, da je meni osebno znani N. N. v moji navzočnosti podpisal lastnoročno predstoječo zadolžnico.

Vprašanje 9.: (Hran. in pos. v X.) posluje prav po „domače“, to se pravi: načelnik si je obdržal sam vse ključke ter izplačuje in sprejema vloge in posojila — kar sam brez kaknega odbornika poleg; uradnih dni se ne drži, kljub temu, da so določeni. Odborniki so poroki, kar bi po pravilih ne smeli biti. Posojila se dajejo tudi takim, ki so zadržniki že kake druge posojilnice z neomejeno zavezo. Vsi odborniki načelniku prav trdno zaupamo, ker ga imamo za kristalno poštenega, vendar se nam zdi in nam tudi ne ugaja tako poslovanje kot pravilno. Kaj pravite Vi?

Odgovor 9.: Kaj pravimo? Škoda se nam zdi, da se niste podpisali, zakaj zagotavljamo Vas, da bi takoj poslali našega revizorja, da Vas ošteje, ako bi bili član naše zveze. Prepričani smo, da bo pri Vas, navzlic naslikanim nedostatom poslovanje pošteno, toda prepričani smo istočasno, da ste odborniki in nadzorniki — pokorni slugi. Ako Vam odbornikom tako početje ne ugaja, ali ne znate uporabiti predpisov pravil in združnega zakona? Ako Vašim članom nadzorstva ni prav, da načelnik tako pašuje, ali ne znajo uporabiti § 24. zadr. zakona in odstaviti načelnika? Zaupanje je lepa reč, toda mnogokrat škodljiva. Posebno za člane načelstva in nadzorstva, ki odgovarjajo s svojim premoženjem za škodo, ki nastanejo članom vsled tega, ker zanemarjajo svoje dolžnosti. Upravljati premoženje pa ni samo dolžnost in naloga načelnika, nego celega načelstva. Sicer pa opomnimo, da so nedostatki, katere nam navajate zelo težke in za obstoj zadruga naravnost nevarne naravi.

Vprašanje 10.: (Seoska blagajna v G., Dalmacija.) Tukajšnje c. kr. okrajno finančno ravnateljstvo nam je predpisalo 2% pristojbino za obresti celotnega tekočega računa, torej tudi za obresti izposojila, katerega imamo pri Vaši Zadržni zvezi. Ali naj vložimo utok?

Odgovor 10.: § 7. zakona z dne 29. februarja 1864, drž. zak. št. 20 predpisuje, da mora posojilnica plačati 2% pristojbino od obresti denarja, ki se pri posojilnici nalagajo. Iz tega tedaj izhaja, da se taka pristojbina nima plačati za take denarja, katere si zadruga izposodi pri osrednji blagajni, tedaj pri zvezi. To je posebno razvidno iz razsodbe upravnega sodišča 14. novembra 1895, št. 9007, ki dovoljuje, da smejo „zakonito konstituirane pridobitne in gospodarske zadruge plačati v § 7, zak. 29. februarja 1864, določeno 2% pristojbino denarnih vlog v poluletnih rokih“.

Zadružni pregled.

Nove zadruge. Tekom meseca maja so bile vpisane v zadružni register sledeče nove slovenske zadruge: na Kranjskem: Hranilnica in posojilnica v Cerkljah in v Hinjah; Sitarška in žimarska zadruga v Stražišču; na Štajerskem: Hranilnica in posojilnica v Središču in v Zrečah; Zadruga za rejo bikov v Podgorju.

Slovensko predavanje o zadružništvu na Dunaju. G. Vlado Pušenjak je o priliki mednarodnega poljedelskega kongresa predaval o zadružništvu v akademickem društvu Slovenija na Dunaju in namerava prirediti enaka predavanja v akademickih društvih v Pragi in Gradcu. Zadnji čas je, da se začne brigati tudi akademična mladina za to važno panogo našega gospodarskega življenja. Obžalujemo le, da se to ni zgodilo že prej. Zadružništvu bi se bila ohranila marsikatera neumestna, iz nepoznanja obstoječih razmer izvirajoča rekriminacija.

Poučni kurz v Krakovem. Biuro patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale kraj. we Lwowie (Nadzorni urad hranilnic in posojilnic pri deželnem odboru v Lvovu) razpisuje ravnokar XVI. praktični kurz za blagajnike hranilnic in posojilnic, katerega namerava obdržati od 1. do 13. julija t. l. v Krakovem. Nadzornemu odboru pripada sedaj 647 galiških hranilnic in posojilnic.

Nemške posojilnice na Tirolskem. L. 1905 je bilo na Tirolskem 248 nemških posojilnic, ki so imele 22.000 članov, 41 milijonov in 45 tisoč kron hranilnih vlog, 112.189 kron čistega dobička in 632.821 kron rezervnih zakladov.

Hrvatska poljedelska banka v Zagrebu. To banko so ustanovili hrvatski duhovniki v smislu sklepa hrv. kat. sestanka v Zagrebu l. 1902. V enem letu so bili že nabrali 800 tisoč kron. Sedaj ima banka že 1 milijon 500 tisoč kron temeljne glavnice in preko 6 milijonov kron hranilnih vlog. Poljedelska banka služi istočasno kot zveza seljaških (kmečkih) zadrug in sicer združuje že 214 zadrug z 34.000 članov. Ker je organizacija te poljedelske banke, ki pomaga svojim posojilnicam izdajati tudi posojila na vknjižbo, poleg tega se pa še peča z interno kolonizacijo in z razpečevanjem poljedelskih pridelkov, zelo zanimiva, spregovorimo o prvi priliki kaj več o njej.

Zmisel za zadružništvo kaže majhno selo Grablje na otoku Hvaru v Dalmaciji. L. 1900 se je tu ustanovila posojilnica, ki šteje sedaj okoli 100 članov. Vsaki član da na razpolago posojilnici 10 kg krizantemovega cvetja, katero zadruga razproda, iztržek enakomerno med člane razdeli in razdelek vpiše vsakemu članu kot vloga v dobro. Ustanovilo se je posebno „mirovno razsodišče“. V petih letih, odkar obstoji to razsodišče, ni bilo niti ene tožbe med člani, ki bi se bile sodnim potom rešile. L. 1903 je zadruga ustanovila „Ljudsko knjižnico“, l. 1905 je sezidala „Zadružni dom“. Istega leta se je ustanovila „Zadružna uljarnica“, zadruga za pridobivanje olja in oljk. Nazadnje se je ustanovila še „Ružmarinska zadruga“. Duša vsega tega zadružnega delovanja je tamošnji župnik Don Niko Gamulin.

VII. kongres mednarodne zadružne alijance v Londonu se vrši dne 23.—25. septembra t. l. v Cremoni v Italiji. Dnevni red obsega za sedaj sledeče razpravne točke: 1. „Narodna organizacija kmetijskega zadružništva“, poročajo M. P. Blem, predsednik odbora danske osrednje zadruge, G. Raineri, predsednik zveze kmetijskih zadrug v Italiji, in Dr. M. Casalini. 2. „Zadruga za velenakup“, poroča William Maxwell, predsednik škotske velenakupne zadruge. 3. „Zadruga kot pomočnica delavskega in kmečkega ljudstva v vsakdanjem življenju“, poročajo Louis Bertrand, ustanovitelj bruselske Maison du Peuple (Delavski dom), in G. Garibotti, član odbora italijanske Lega nazionale v Cremoni. 4. „Žena v zadružništvu“, poroča gospa Treub-Cornaz, predsednica nizozemske lige ženskih zadrug. 5. „Primerjevanje zadružne zakonodaje v raznih deželah“, poroča profesor Attilio Cabiati, zastopnik Lega nazionale delle cooperative italiane (Narodna zveza italijanskih zadrug) v Milanu.

*Kaj toče majhen sem možic!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil,
Ker sem Kathreinerjevo kavo pil.*

Pristna
samo v izvornih
zavojih z imenom
Kathreiner.

Nihče naj bi ne pil
močno razburjajoče
zrnate kave nemešane!

**Kathreinerjeva
Kneippova
sladna kava**

sama se je obnesla za
najokusnejšo primes,
ki lahko
prebavna,
redilna in
krvotvorna
speši zdravje.

Otroke
bi bilo samo
še navajati
Kathreinerjeve
kave.

VABILO

k

I. OBČNEMU ZBORU

Posojilnice in hranilnice na Proseku,
registrovane zadruge z neom. zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1907 v prostorih
restavracije Starec na Proseku.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Volitev načelstva.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

izredni občni zbor

Mlekarske zadruge v Šmarci,

registrovane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v soboto, dne 29. junija (sv. Petra dan)
popoldne ob 5. uri v stanovanju načelnika:

Dnevni red:

1. Razprava in sklep o mlečnih cenah.
2. Slučajnosti.

Načelstvo.

Računski zaključki.

Hranilnica in posojilnica v Naklem,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo za IV. upravno leto 1906.

Člani: stanje začetkom leta 1906 52, v upravnem letu pristopilo 4, izstopilo 2, koncem leta 1906 54.

Deleži: stanje zač. l. 1906 52, v uprav. letu prirastlo 4, odpadlo 2, koncem l. 1906 54; odpovedano: —.

Denarni promet: K 51.294.98.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži — vplačani . . .	16	—	Deleži — izplačani . . .	8	—	Posojila	16.396	91	Deleži	216	—
Hran. vloge s kapitalizovanimi obr.	18.492	83	Vzdig. hran. vloge . . .	8.917	70	Tek račun z zvezo . . .	39.214	08	Hran. vloge s kapitalizovanimi obr.	57.218	14
Vrnjena posojila . . .	676	—	Obr. hran. vlog izplač.	106	82	Inventar premični . . .	273	07	Predpl. obr. posojil	54	—
Tekoči rač. z Zvezo . .	1.942	19	Obr. hran. vlog kap. . .	1.958	83	Zaostale obr. posojil	25	75	Rezer. zaklad z obr.	649	25
Obresti tek. računa . .	1.622	08	Dana posojila	1.550	—	Vrednost kolekov . . .	1	—	Čisti dobiček	160	42
Plačane obr. od pos. . .	842	86	Tekoči rač. z Zvezo . .	11.222	08	Delež pri Zadr. zv. . . .	600	—			
Upr. in urad. prispev. .	17	45	Obresti posoj. povrn.	1	56	Delež pri Ljud. pos. . .	4	—			
Pristopnine	4	—	Upr. in urad. stroški . .	65	69	Gotov. 31. dec. 1906 . .	1.783	—			
Začasna izposojila . . .	700	—	Rentni davek in neposredne pristojb.	25	31						
Gotov. začet. l. 1906 . .	2.225	58	Začasna izposojila . . .	700	—						
			Delež Zadruž. zvezi . . .	200	—						
			Gotov. 31. dec. 1906 . .	1.783	—						
	26.538	99		26.538	99		58.297	81		58.297	81

Hranilnica in posojilnica v Semiču,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za VIII. upravno leto 1906.

Člani: začetkom leta 1906. 303, v upravnem letu pristopilo 35, odpadlo 5, koncem leta 1906. 333.

Deleži: začetkom leta 1906. 303, v upravnem letu prirastlo 35, izplačano 5, koncem l. 1906. 333; odpovedano: 4.

Denarni promet: K 491.269.48.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži — vplačani . . .	70	—	Deleži — izplačani . . .	10	—	Posojila	157.712	35	Deleži	667	26
Hran. vloge s kapit. obrestmi	121.162	29	Vzdig. hran. vloge . . .	73.618	37	Tekoči rač. s Zvezo . . .	41.801	07	Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi . .	266.156	88
Vrnjena posojila	55.989	04	Obr. hran. vlog. izpl. . .	507	02	Inventar premični . . .	247	74	Predplačane obresti posojil	272	21
Tekoči rač. s Zvezo . . .	52.369	49	Obr. hran. vlog kap. . .	9.880	61	Inventar nepremični . .	30.462	26	Rez. zaklad z obr. . . .	3.648	39
Obr. tekoč. računa . . .	1.621	05	Dana posojila	37.495	—	Zaostale obresti pos. . .	4.625	29	Čisti dobiček	234	97
Plač. obr. od posojil . .	7.216	67	Tekoči rač. s Zvezo . . .	55.121	05	Delež pri Zadr. zv. . . .	1.000	—			
Upr. in urad. prisp. . . .	232	79	Inventar nepremični . .	30.462	26	Nalož. den. pri Lj. p. . .	28.726	23			
Pristopnine	21	—	Inventar premični . . .	95	50	Nalož. rezerv. zaklad . .	3.648	39			
Prehodni	3.400	—	Obr. posojil povrnj. . .	66	26	Prehodnji	367	—			
Preveč zarač. delež pri Z. zv. l. 1905 . .	600	—	Upr. in urad. stroški . .	—	—	Got. 31. decem. 1906 . .	2.389	38			
Obr. od prehodnih	56	25	rent. in nep. prist. . . .	1.565	66						
Obr. nal. d. p. L. p. . . .	726	23	Na delež. Zadr. zv. . . .	600	—						
Vzdig. od rez. zakl. . . .	600	—	Prehodnji	3.000	—						
Obr. nal. rez. zakl. . . .	137	65	Nalož. den. pri Lj. p. . .	28.726	23						
Got. začetkom l. 1906 . .	2.626	97	Naložen rez. zaklad . . .	2.692	09						
	246.829	43	Odb. r. zakl. vsled pr. zarač. d. p. zv. 1905 . .	600	—						
			Gotov. 31. dec. 1906 . .	2.389	38		270.979	71		270.979	71

Hranilnica in posojilnica v Tomaju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za IX. upravno leto 1906.

Člani: začetkom leta 1906. 425, v upravnem letu pristopilo 54, odpadlo —, koncem leta 1906. 479.

Deleži: začetkom leta 1906. 425, v upravnem letu prirastlo 54, izplačano —, koncem leta 1906. 479, odpovedano: —.

Denarni promet: K 195.704.29.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Deleži — vplačani . . .	108	—	Vzdig. hranilne vloge . .	29.109	43	Posojila	115.620	91	Deleži	958	—
Hran. vl. s kap. obr. . .	51.263	18	Obr. hran. vlog izpl. . .	136	93	Tekoči rač. s Zvezo . . .	8.779	44	Hranilne vloge s kap. obrestmi	121.508	98
Vrnjena posojila	9.240	29	Obr. hr. vlog kapital. . .	3.972	59	Inventar premični . . .	133	46	Predplač. obr. posojil	951	42
Tekoči rač. s Zvezo . . .	29.434	51	Dana posojila	52.060	—	Zaostale obresti pos. . .	977	37	Rezervni zaklad	4.659	90
Obresti tek. računa . . .	815	77	Tekoči rač. s Zvezo . . .	9.815	77	Delež „Zadr. zvezi“ . . .	1.000	—	Čisti dobiček	1.441	91
Plač. obr. od posojil . .	6.707	36	Obr. pos. povrnjene . . .	22	63	Gotov. 31. dec. 1906 . .	3.009	03			
Upr. in urad. prisp. . . .	163	09	Upr. in urad. stroški . .	565	35						
Pristopnine	54	—	Rent. dav. in nep. pr. . .	51	93						
Gotov. začet. l. 1906 . .	1.570	46	Razni stroški	13	—						
			Delež „Zadr. zvezi“ . . .	600	—						
			Got. 31. decem. 1906 . .	3.009	03						
	99.356	66		99.356	66		129.520	21		129.520	21

Prejemki (Debel)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Blagajniški preostanek l. 1905 . . .	233	71	Vrnjena izposojila . .	3.989	53
Vplačani deleži . . .	920	—	Izdatki za blago . . .	26.578	71
Izposojila	3.993	55	Voznina	234	46
Prejemki za blago . .	30.483	18	Inventar premični . . .	1.752	50
Prehodni	37	68	Upravni stroški . . .	2.734	79
			Obresti izposojil . . .	—	90
			Vloga v pošt. hranil . .	100	—
			Delež pri Gosp. zv. . .	60	—
			Delež pri Zadr. sv . . .	10	—
			Gotov. konec l. 1906 . .	207	23
	35.668	12		35.668	12

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vredn prem. invent. .	3.205	15	Deleži	920	
Vloga v pošt. hran. . .	100	—	Izposojila	4	02
Delež pri Gosp. zv. . .	60	—	Dolg na inventarju . .	2.015	67
Delež pri Zadr. zv . . .	10	—	Rezervni zaklad . . .	235	91
Got. koncem l. 1906 . .	207	23	Čisti dobiček	406	78
	3.582	38		3.582	38

VABILO

k

izrednemu občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice v Borovnici,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 16. junija 1907 ob 3. uri
popoldne v hranilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Volitev enega člana načelstva.
2. Slučajnosti.

Borovnica, dne 7. junija 1907.

Načelstvo.

NB. V smislu § 33 pravil zadruge, se vrši eno uro
po napovedanem drug občni zbor, ako bi se prvega ne ude-
ležilo zadostno število članov. Drugi občni zbor sklepa
veljavno ne glede na število navzočih članov.

Vabilo

k

občnemu zboru

Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji,
registrirana zadruga z omejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1907 ob 3. uri
popoldne pri Štiglicu po domače pri Cuješu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Predložitev računa.
3. Pogovor o nadaljnjem gospodarstvu.
4. Pogovor zaradi uslužbencev.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti in predlogi.

Načelstvo.

VABILO

k

občnemu zboru

Zeljarske zadruge v Šmartnem,
registrirane zadruge z omejeno zavezo,
ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1907 ob 1/2 4. uri
popoldne v zeljarni v Šmartnem.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

K obilni udeležbi uljudno vabi

Načelstvo.

VABILO

na

III. REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice na Colu,
reg. zadr. z neom. zavezo,
ki se bo vršil na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija 1907
ob 3. uri popoldne v dvorani Katol. izob. društva na Colu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.

VABILO

na

V. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Vojskem,
registrirane zadruge z neomejeno zavezo,
ki se bo vršil dne 29. junija 1907 v šolskem poslopju ob
7. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem
zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

V. redni občni zbor

Konsumnega društva na Vojskem,
registr. zadr. z om. zavezo,
ki se bo vršil dne 29. junija 1907 v šolskem poslopju ob
1/2 8. uri zjutraj.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem
zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Leskovcu,

registrirane zadruge z omejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1907 ob 3. uri
popoldne v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

k

občnemu zboru

Hranilnice in posojilnice pri Št. Jurju pod Kumom,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1907 ob 7^{1/4} uri
zjutraj v združnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

XI. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tomišlju,

registr. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil v soboto, dne 29. junija 1907 ob 3. uri
popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tržišču,

registr. zadr. z neom. zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1907 ob 3. uri
popoldne v prostorih hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Poročilo o izvršeni reviziji.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Preddevoru,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija 1907 ob 1^{1/4} uri
popoldne v župnišču v Preddevoru.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1906.
3. Volitev načelstva in računskih preglednikov.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi načelstvo.

Ako bi ne došlo ob določenem času zadostno število
društvenikov, vrši se pol ure pozneje na istem mestu in z
istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen brez
ozira na število navzočih.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

Hranilnice in posojilnice v Pomjanu,

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

ki se bo vršil v nedeljo, dne 23. junija ob 4. uri popoldne
v župniških prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Predložitev in potrjenje računa za leto 1906.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Priporočajo se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Mlekar ki je vaje v odpošiljavi mleka, izdelovanju surovega masla in v sirarstvu, bi rad svojo službo menjal. Službo lahko nastopi v treh tednih. Več pove Zadrúžna zveza. 3-2

Lajca za valenje od velikih grahastih Slynmonth-Roks kokoši, najboljših zimskih jajčaric, ducat po 4 krone brez pošte in košare. Po zaklopnih gnezdah so izbrane samo pridne jajčarice. Prodaje: Ludovik Ševar na Rakeku. 8-8

Lajca za valiti Najboljih vrst, vzgojenih na velikih posestvih: Minorka črne in bele, Plymouth R, hamburške zlatice, italijanske bele in jerebičje barve à 40 vin., Faverolke, Viandotke srebrne in bele barve à 50 vin., Minorke črne rdeč. greb. amer., italijanske bele rud. greb. (novosti) à 60 vin., Velike pekinske race bele à 60 vin., Amer. vel. br. purani à K 1-20, Bisernice sreb. viš. à 40 vin.
Perutnistvo Smržice, Morava (Smržitz, Mähren)

Lajca za valenje od 1. Plymut-Roks, 2. Houdan z čopom, 3. bele in 4. jerebičnoprogaste Taljanke, 5. srebrne Wiandot, 6. zlatoprižni domači Fazan, 7. Srebrni-Lak ali srebrnoprižni domači Fazan tucet 5 K. Od Alesburi-rac tucet 6 K. Peking rac tucet 7-20 K. Velike francoske kunce (zajce) od 3 do 6 K eden, prodaja Ivan Kranjc v Št. Ilju p. Velenje, Štajersko. 6-5

Dr. E. Volčič v Novem mestu (Rudolfovo :: Kranjsko) je uredil in izdal knjigi:

1. Civilno-pravdni red in sodni pravilnik

z drugimi civilno-pravnimi zakoni. Knjiga je popolen zbornik pravil označene vrste; koncem tvarine je obširno stvarno kazalo v slovenskem in hrvatskem jeziku. — Obseg XII in 909 strani; cena vezani knjigi 8 K, poštnina 55 v.

2. Odvetniška tarifa;

določila o slovenskem in hrvatskem jeziku pred sodišči; sodne pristojbine. Obseg 75 strani (20 tabel); cena 1 K 80 v. — Knjigi se dobivate pri dr. Volčiču in pri knjigotržcih. 5-5

Take table preskrbi zadrugam „Zadrúžna zveza“.

Delniška stavbinska družba »UNION« v Ljubljani.

Ob začetku leta sklepajo posojilnice na občnih zborih o porabi čistega dobička. — Delniška stavbinska družba „UNION“ se usoja pri tej priliki opozoriti p. n. hranilnice in posojilnice, da so še oddati delnice III. emisije, in da blagovolè vsaj en del čistega dobička uporabiti za nakupovanje delnic družbe „UNION“. — S pomočjo zadrúžne organizacije se je posrečilo postaviti krasno stavbo hotela „UNION“. — Delničarji postali so solastniki tega podjetja, in delnice imajo sedaj svojo vrednost. Treba je pa še oddati III. emisijo, in odda se lahko, ako naše hranilnice in posojilnice vzajemno postopajo in prevzamejo delnice. — Tako národno-gospodarsko delo mora vspevati. — Oglasila za podpise delnic sprejema podpisani načelnik.

Dr. V. Gregorič,
načelnik.

Pri pomladanjskem gnojenju

naj se ne opusti poleg superfosfata ali Tomaseve moke in čilskega salpetra rabiti

40% kalijevo gnojno sol.

Posebno priporočljiva za gnojenje travnikov, vinogradov, hmelja in krompirja, kakor tudi ajde. Zelo izplačljivo je tudi pri žitu.

Na 1 hektar ($\frac{13}{4}$ orala) se rabi 200–300 kg.

Od 1. marca pretečenega leta dobivajo se strasfurtske kalijeve soli brez colninskih težkoč, t. j. brez uvoznih listov ali nezmešane (nedenaturirane).

Tudi cene so se znatno znižale.

40% kalijeva gnojna sol je polovico ceneja kot žveplenokisli kali.

Pojasnila in objavljenja o tem gnojilnem sredstvu dobijo interesenti brezplačno pri kmetijskem pojasnovalnem zavodu kalijeve družbe v Gradeu, Raubergasse št. 11. Kalijeva družba zadr. z om. zav., Leopoldshall-Strassfurt.

Dobi se pri:

Gospodarski zvezi v Ljubljani,
C. kr. kmetijski družbi v Ljubljani,
Goriški kmetijski družbi v Gorici,
Tvrški „Merkur“ P. Majdič, v Celju,
„Alpi in Comp. v Gorici,
„Ara in Vizzieh v Trstu.

x-5

Mlatilnice

lahko tekoče z rokami za goniti.

Mlatilnice vsakovrstne
z vrtilom (gepeljnom).

Mlatilnice z motor-

jem na bencin (najcenejša gonilna
sila) kakor tudi vsi poljedelski stroji po

zelo znižanih cenah

pri

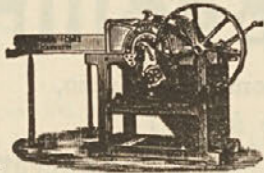
Karol Kavšeka nasled. 248 x—11

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev.

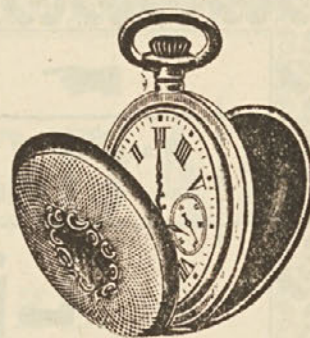
Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Vsakdo naj se v svojo korist prepriča predno
kupi kaki stroj!

Čujte! Čujte!

**Prej 18 K
sedaj 8 K**

Krasna remontoir-Gloria sre-
brna ura s 3 močnimi pokrovi,
bogato okrašena, dobro idoča,
3 leta garancija, pošilja proti povzetju za **samo 8 kron**

Henrik Weiss — Dunaj XIV./3.

Sechshauserstrasse 5/38. x—3

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 27.

247 24-11

Družba za vpeljavo domačih hranilnic

družba z neom. zavezo,

Dunaj I. Seilergasse 4.

Telefon št. 4996.

Poštnohranilnični čekovni konto št. 88.098.

Pod. I. poniklana.

Cena K 4.—.

**200 avstrijskih zavodov je
vpeljalo način domačih hra-
nilnic in doseglo izborne
vspehe.**

Pod. II. brunirana.

Cena K 4.50.

Stisnjene iz jeklene pločevine.

Vzorci na razpolago brez stroškov.

Najboljša in najsigurnejša

Stanje vlog 30. aprila 1907:
čez 13 milijonov kron

prilika
za štedenje!

Denarni promet 30. aprila 1907:
čez 19 milijonov kron

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,
preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak de-
lavec od 8. ure zjutraj do 1. ure
popoldan ter jih obrestuje po

4½%

brez kakšnega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsakih vloženih 100 kron
čistih **4 K 50 h** na leto.

Stanje vlog 30. aprila 1907: K 13,927.621.90 — Denarni promet v letu 1906: 55,129.024.18

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1907.

249, x—11

Dr. Ivan Susteršič,
predsednik.

Josip Šiška, kanonik,
podpredsednik.

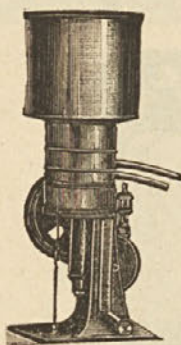
Odborniki:

Fran Povše,
vodja, graščak, deželni odbornik, drž. in dež. poslanec itd.
Anton Kobi,
trgovec in pos. na Bregu
Karol Kauschegg,
veleposestnik v Wildonu
Francišek Leskovic,
zasebnik in blag. ljud. pos.
Karol Pollak,
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.
Matija Kolar,
župnik pri D. M. Polju,
Ivan Pollak,
tovarnar in pos. v Ljubljani.
Ivan Kregar,
svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.
Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku

Delniška družba Alfa Separator, Dunaj, XII. Wienerbergstrasse 31
Zaloge: PRAGA, GRADEC, KRAKOV.

Največja specialna tovarna mlekarškega orodja, strojev in pločevinskega blaga. Popolne mlekaršiške oprave in hladilne naprave.

Originalni Alfa Caval posnemalniki model 1906

so največja popolnost posnemalnega stroja

Izredno zboljšanje.

Zvišana delavna zmožnost.

Konkurenčne stroje zamenjujemo z Alfa posnemalniki pod najugodnejšimi pogoji.

Alfa-vrči za mleko

Patentovane Isselhardove hladilne naprave

iz posebno močne jeklene oklopne pločevine. Nizke nabavne cene. — Ohlajenje na 1—2° C.

Vse mlekaršiške priprave najboljšega izdelka vedno v zalogi.

Ceniki na željo brezplačno in franko.

Dopisovanje v slovenskem jeziku.

x—6

Izdajatelj: Zadruga zveza v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Svetoslav Premrou, uradni tajnik „Zadruga zveze“. — Tisk Zadruga tiskarne, reg. zad. z om. zav. v Ljubljani.